

Biologia klasa VII

Wymagania na ocenę śródroczną

Ocena	Wymagania Uczeń:
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dziedziny biologii zajmujące się budową i funkcjonowaniem człowieka • wskazuje komórkę jako element budulcowy ciała człowieka • wylicza układy narządów człowieka • wymienia podstawowe funkcje skóry • wymienia wytwory naskórka • wymienia choroby skóry • podaje przykłady dolegliwości skóry • omawia zasady pielęgnacji skóry młodzieńczej • wskazuje elementy biernego i czynnego aparatu ruchu • podaje nazwy wskazanych elementów budowy szkieletu • wylicza elementy szkieletu osiowego • wymienia elementy budujące klatkę piersiową • podaje nazwy odcinków kręgosłupa wymienia elementy budowy obręczy barkowej i miednicznej • opisuje budowę fizyczną kości • wskazuje miejsce występowania szpiku kostnego • wskazuje na ilustracji najważniejsze mięśnie szkieletowe przy pomocy nauczyciela • wymienia rodzaje tkanki mięśniowej • wskazuje położenie tkanki mięśniowej gładkiej i poprzecznie prążkowanej szkieletowej • podaje warunki niezbędne do prawidłowego funkcjonowania mięśni • wymienia naturalne krzywizny kręgosłupa • opisuje przyczyny powstawania wad postawy • przewiduje skutki przyjmowania nieprawidłowej postawy ciała • wymienia choroby aparatu ruchu • wymienia podstawowe składniki pokarmowe • wymienia produkty spożywcze zawierające białko • podaje źródła węglowodanów • wylicza pokarmy zawierające tłuszcze • omawia rolę trzech witamin rozpuszczalnych w wodzie i dwóch rozpuszczalnych w tłuszczach • podaje rolę dwóch makroelementów • wymienia po trzy makroelementy i mikroelementy • wyjaśnia, na czym polega trawienie • wymienia rodzaje zębów u człowieka • podaje funkcje wątroby i trzustki • podaje nazwy procesów zachodzących w poszczególnych odcinkach przewodu pokarmowego wymienia czynniki, od których zależy rodzaj diety • określa zasady zdrowego żywienia • wymienia choroby układu pokarmowego • podaje nazwy elementów morfotycznych krwi • wymienia grupy krwi • wylicza składniki biorące udział w krzepnięciu krwi • wymienia narządy, w których przemieszcza się krew • omawia na ilustracji mały i duży obieg krwi • wskazuje na sobie położenie serca • wymienia elementy budowy serca • wymienia choroby układu krwionośnego • omawia pierwszą pomoc w wypadku krwawień krwotoków • wymienia cechy układu limfatycznego • wymienia narządy układu limfatycznego • wymienia elementy układu odpornościowego • definiuje szczepionkę i surowicę jako czynniki odpowiadające za odporność nabytą • wymienia odcinki układu oddechowego

	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje płuca jako miejsce wymiany gazowej • wymienia narządy biorące udział w procesie wentylacji • demonstruje na sobie mechanizm wdechu i wydechu • definiuje mitochondrium jako miejsce oddychania wewnątrzkomórkowego • wskazuje ATP jako nośnik energii • definiuje kichanie i kaszel jako reakcje obronne organizmu • wymienia kilka chorób układu oddechowego • wymienia przykłady substancji, które są wydalane przez organizm człowieka • wskazuje miejsce powstawania moczu pierwotnego na modelu lub ilustracji • wymienia choroby układu wydalniczego • określa dzienne zapotrzebowanie organizmu człowieka na wodę • wymienia gruczoły dokrewne
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje człowieka do królestwa zwierząt • opisuje podstawowe funkcje poszczególnych układów • podaje funkcje skóry i warstwy podskórnej • wylicza warstwy skóry • wyjaśnia konieczność dbania o skórę • klasyfikuje rodzaje oparzeń i odmrożeń • omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku oparzeń • wskazuje na schemacie, rysunku, modelu szkielet osiowy, obręczy i kończyn • rozpoznaje różne kształty kości • wskazuje na modelu lub ilustracji mózgo- i trzewioczaszkę • wymienia narządy chronione przez klatkę piersiową • wskazuje na schemacie, rysunku, modelu elementy szkieletu osiowego • wskazuje na modelu lub schemacie kości kończyn górnej i dolnej • wymienia rodzaje połączeń kości • opisuje budowę stawu • rozpoznaje rodzaje stawów • odróżnia staw zawiasowy od kulistego • omawia doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości • określa funkcje wskazanych mięśni szkieletowych • opisuje budowę tkanki mięśniowej • wykonuje rysunek tkanki mięśniowej spod mikroskopu • wyjaśnia na czym polega antagonistyczne działanie mięśni • przedstawia negatywny wpływ środków dopingujących na zdrowie człowieka • rozpoznaje na ilustracji wady postawy • wskazuje ślad stopy z płaskostopiem • opisuje urazy kończyn • omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów kończyn • klasyfikuje składniki odżywcze na budulcowe i energetyczne • określa aminokwasy jako cząsteczki budulcowe białek • rozróżnia witaminy rozpuszczalne w wodzie i w tłuszczach • rola wody w organizmie • opisuje rolę poszczególnych rodzajów zębów • wskazuje odcinki przewodu pokarmowego na planszy lub modelu • rozpoznaje wątrobę i trzustkę na schemacie • lokalizuje wątrobę i trzustkę na własnym ciele • wskazuje grupy pokarmów na piramidzie żywieniowej • przewiduje skutki złego odżywiania się • wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną i dostosowaną do potrzeb organizmu (wiek, stan zdrowia, tryb życia, aktywność fizyczna, pora roku itp.) • określa przyczyny chorób układu pokarmowego • omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku zakrztuszenia • omawia funkcje krwi • wskazuje uniwersalnego dawcę i biorcę • przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa • omawia funkcje wybranego naczynia krwionośnego • porównuje budowę i funkcje żył, tętnic i naczyń włosowatych • opisuje funkcje zastawek żylnych

	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje elementy budowy serca i naczynia krwionośnego na schemacie (ilustracji z podręcznika) • wyjaśnia, czym jest puls • odczytuje wyniki badania laboratoryjnego • wymienia czynniki wpływające korzystnie na funkcjonowanie układu krwionośnego • przedstawia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety dla właściwego funkcjonowania układu krążenia • opisuje budowę układu limfatycznego • omawia rolę węzłów chłonnych • wyróżnia odporność swoistą i nieswoistą, czynną i bierną, naturalną i sztuczną • wyjaśnia, że AIDS jest chorobą wywołaną przez HIV • wyjaśnia, na czym polega transplantacja narządów • podaje przykłady narządów, które można przeszczepiać • omawia funkcje elementów układu oddechowego • opisuje rolę nagłośni • wskazuje różnice w ruchach klatki piersiowej i przepony podczas wdechu i wydechu • przedstawia rolę krwi w transporcie gazów oddechowych • oblicza ilość wdechów i wydechów przed i po wysiłku • zapisuje słownie równanie reakcji chemicznej ilustrujące utlenianie glukozy • omawia zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym • wskazuje źródła infekcji górnych i dolnych dróg układu oddechowego • określa sposoby zapobiegania chorobom układu oddechowego • opisuje przyczyny astmy • omawia zasady postępowania w przypadku utraty oddechu • wyjaśnia pojęcia „wydalanie” i „defekacja” • wymienia drogi wydalania zbędnych produktów przemiany materii • uzasadnia konieczność regularnego opróżniania pęcherza moczowego • omawia na ilustracji przebieg dializy • klasyfikuje gruczoły na wydzielania zewnętrzne i wewnętrzne • wyjaśnia pojęcie „gruczoł dokrewny” • wyjaśnia, czym są hormony • wyjaśnia pojęcie „równowaga hormonalna” • podaje przyczyny cukrzycy • opisuje elementy budowy komórki nerwowej • wskazuje przebieg bodźca nerwowego na ilustracji neuronu • wyróżnia somatyczny i autonomiczny układ nerwowy • określa mózgowie jako jednostkę nadrzędną w stosunku do pozostałych części układu nerwowego • wskazuje elementy budowy rdzenia kręgowego na ilustracji • wyróżnia włókna czuciowe i ruchowe • opisuje na ilustracji drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym • odróżnia odruchy warunkowe i bezwarunkowe • wymienia sposoby radzenia sobie ze stresem • wymienia przykłady chorób układu nerwowego • przyporządkowuje chorobom układu nerwowego charakterystyczne objawy
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy różniące człowieka od innych zwierząt • wyjaśnia, na czym polega homeostaza • wykazuje na konkretnych przykładach zależność funkcji skóry od jej budowy • opisuje funkcje poszczególnych wytworów naskórka • omawia objawy dolegliwości skóry • wyjaśnia, czym są alergie skórne • wyjaśnia sposób działania biernego i czynnego aparatu ruchu • wymienia kości budujące szkielet osiowy • charakteryzuje funkcje szkieletu osiowego • wyjaśnia związek budowy czaszki z pełnionymi przez nią funkcjami • wymienia kości tworzące obręcz barkową i miedniczną • porównuje budowę kończyny górnej i dolnej • charakteryzuje połączenia kości • charakteryzuje zmiany zachodzące w układzie kostnym wraz z wiekiem

- omawia znaczenie składników chemicznych w budowie kości
- opisuje rolę szpiku kostnego
- rozpoznaje mięśnie szkieletowe wskazane na ilustracji
- opisuje czynności mięśni wskazanych na schemacie
- rozpoznaje pod mikroskopem różne rodzaje tkanki mięśniowej
- wyjaśnia warunki prawidłowej pracy mięśni
- analizuje przyczyny urazów ścięgien
- rozpoznaje naturalne krzywizny kręgosłupa
- wyjaśnia przyczyny wad postawy
- omawia sposoby zapobiegania deformacjom szkieletu
- określa czynniki wpływające na prawidłowy rozwój masy mięśniowej
- omawia przyczyny chorób aparatu ruchu
- omawia przyczyny zmian zachodzących w układzie kostnym na skutek osteoporozy
- omawia rolę składników pokarmowych w organizmie
- określa znaczenie błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu układu pokarmowego
- uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw
- porównuje pokarmy pełnowartościowe i niepełnowartościowe
- charakteryzuje rolę tłuszczów w organizmie
- wymienia najważniejsze pierwiastki budujące ciała organizmów
- charakteryzuje rodzaje witamin
- przedstawia rolę i skutki niedoboru witamin A, C, B6, B12, kwasu foliowego, D
- przedstawia rolę i skutki niedoboru składników mineralnych (Mg, Fe, Ca)
- omawia znaczenie makroelementów i mikroelementów w organizmie człowieka
- charakteryzuje zęby człowieka
- omawia funkcje poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego
- lokalizuje odcinki przewodu pokarmowego, wskazując odpowiednie miejsca na powierzchni ciała
- objaśnia pojęcie „wartość energetyczna pokarmu”
- wykazuje zależność między dietą a czynnikami, które ją warunkują
- charakteryzuje choroby układu pokarmowego
- omawia znaczenie krwi
- charakteryzuje elementy morfotyczne krwi
- omawia rolę hemoglobiny
- porównuje krwiobieg mały i duży
- charakteryzuje cel krwi płynącej w małym i dużym krwiobiegu
- opisuje mechanizm pracy serca
- omawia fazy pracy serca
- mierzy koledze puls
- podaje prawidłowe ciśnienie krwi u zdrowego człowieka
- analizuje przyczyny chorób układu krwionośnego
- charakteryzuje objawy krwotoku żylnego i tętniczego
- opisuje rolę układu limfatycznego
- omawia rolę śledziony, grasicy i migdałków
- omawia rolę elementów układu odpornościowego
- charakteryzuje rodzaje odporności
- wyjaśnia sposób działania HIV
- wyróżnia drogi oddechowe i narządy wymiany gazowej
- wykazuje związek budowy elementów układu oddechowego z pełnionymi funkcjami
- wyróżnia mechanizm wentylacji i oddychania komórkowego
- wyjaśnia zależność między ilością oddechów a wysiłkiem
- opisuje dyfuzję O₂ i CO₂ zachodzącą w pęcherzykach płucnych
- określa znaczenie oddychania wewnątrzkomórkowego
- zapisuje utlenianie glukozy równaniem reakcji chemicznej
- omawia rolę ATP w procesie utleniania biologicznego
- podaje objawy wybranych chorób układu oddechowego
- wyjaśnia związek między wdychaniem powietrza przez nos a profilaktyką chorób układu oddechowego
- porównuje wydalanie i defekację
- omawia na podstawie ilustracji proces powstawania moczu
- omawia przyczyny chorób układu wydalniczego

	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy hormonów • przyporządkowuje nazwy gruczołów do wytwarzanych przez nie hormonów • omawia antagonistyczne działanie hormonów insuliny i glukagonu • interpretuje skutki nadmiaru i niedoboru hormonów • opisuje funkcje układu nerwowego • porównuje działanie układu nerwowego i hormonalnego • wykazuje związek budowy komórki nerwowej z pełnioną funkcją • omawia działanie ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego • opisuje budowę rdzenia kręgowego • objaśnia na ilustracji budowę mózgowia • wyjaśnia różnice między odruchem warunkowym a bezwarunkowym • charakteryzuje odruchy warunkowe i bezwarunkowe • przedstawia graficznie drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym • wyjaśnia dodatni i ujemny wpływ stresu na funkcjonowanie organizmu • opisuje przyczyny nerwicy • rozpoznaje cechy depresji • opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka • wykazuje, na podstawie dotychczasowych wiadomości, współzależność poszczególnych układów w organizmie człowieka • planuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu • proponuje środki do pielęgnacji skóry młodzieńczej • ocenia wpływ promieni słonecznych na skórę • demonstruje zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku oparzeń • wskazuje różnice w budowie kości długiej i płaskiej • porównuje kości o różnych kształtach
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka • wykazuje, na podstawie dotychczasowych wiadomości, współzależność poszczególnych układów w organizmie człowieka • planuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu • proponuje środki do pielęgnacji skóry młodzieńczej • ocenia wpływ promieni słonecznych na skórę • demonstruje zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku oparzeń • wskazuje różnice w budowie kości długiej i płaskiej • porównuje kości o różnych kształtach • omawia rolę chrząstek w budowie klatki piersiowej • wykazuje związek budowy odcinków kręgosłupa z pełnioną przez nie funkcją • wykazuje związek budowy z funkcją kończyny dolnej • wykazuje związek budowy obręczy miednicznej z pełnioną przez nią funkcją • wyjaśnia związek budowy stawu z zakresem ruchu kończyny • planuje doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości • wykazuje związek budowy z funkcją tkanki mięśniowej • uzasadnia konieczność regularnych ćwiczeń gimnastycznych • wyszukuje informacje dotyczące zapobiegania płaskostopiu • wyjaśnia konieczność rehabilitacji po urazach • planuje i demonstruje udzielanie pierwszej pomocy w przypadku urazów kończyn • wyjaśnia związek między spożywaniem produktów białkowych a wzrostem ciała • porównuje wartość energetyczną węglowodanów i tłuszczów • wyjaśnia skutki nadmiernego spożywania tłuszczów • wykazuje kluczową rolę węgla dla istnienia życia • identyfikuje podstawowe składniki pokarmowe z podstawowymi grupami związków chemicznych występujących w organizmach • analizuje skutki niedoboru witamin, makroelementów i mikroelementów • omawia rolę aminokwasów egzogennych w organizmie • omawia znaczenie procesu trawienia • omawia rolę poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego • opisuje procesy trawienia we wszystkich odcinkach przewodu pokarmowego • wykazuje zależność między higieną odżywiania się a profilaktyką chorób układu pokarmowego • przygotowuje wystąpienie na temat chorób związanych z zaburzeniami w łąknienu

	<p>i przemianie materii</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstruje i komentuje udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zakrzuszenia • omawia zasady transfuzji krwi • wyjaśnia mechanizm krzepnięcia krwi • rozpoznaje elementy morfotyczne krwi na podstawie obserwacji mikroskopowej • rozpoznaje poszczególne naczynia krwionośne na ilustracji • wykazuje związek budowy naczyń krwionośnych z pełnionymi przez nie funkcjami • wykazuje rolę zastawek w funkcjonowaniu serca • porównuje wartości ciśnienia skurczowego i rozkurczowego • przygotowuje portfolio na temat chorób układu krwionośnego • demonstruje pierwszą pomoc w przypadku krwotoków • przygotowuje wywiad z pracownikiem służby zdrowia na temat chorób układu krwionośnego • porównuje układ limfatyczny i krwionośny • wyjaśnia mechanizm działania odporności swoistej • opisuje rodzaje leukocytów • odróżnia działanie szczepionki od surowicy • przedstawia znaczenie przeszczepów oraz zgody na transplantację narządów po śmierci • odróżnia głośnię i nagłośnię • demonstruje mechanizm modulacji głosu • interpretuje wyniki doświadczenia na wykrywanie CO₂ w powietrzu wydychanym • analizuje proces wymiany gazowej w płucach i tkankach • opisuje zależność między ilością mitochondriów a zapotrzebowaniem narządów na energię • przedstawia graficznie zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym • wykazuje zależność między skażeniem środowiska a zachorowalnością na astmę • demonstruje zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku zatrzymania oddechu • rozpoznaje na modelu lub materiale świeżym warstwy budujące nerkę • omawia rolę układu wydalniczego w utrzymaniu homeostazy organizmu • uzasadnia konieczność picia dużych ilości wody podczas leczenia schorzeń nerek • ocenia rolę dializy w ratowaniu życia • przedstawia biologiczną rolę: hormonu wzrostu, tyroksyny, insuliny, adrenaliny, testosteronu, estrogenów • omawia znaczenie swoistego działania hormonów • uzasadnia związek niedoboru insuliny z cukrzycą • tłumaczy rolę regulacji nerwowo-hormonalnej w utrzymaniu homeostazy • wyjaśnia sposób działania synapsy • charakteryzuje funkcje somatycznego i autonomicznego układu nerwowego • porównuje funkcje współczulnej i przywspółczulnej części autonomicznego układu nerwowego • uzasadnia nadrzędną funkcję mózgowia w stosunku do pozostałych części układu nerwowego • dowodzi znaczenia odruchów w życiu człowieka • przedstawia rolę odruchów warunkowych w uczeniu się • analizuje przyczyny chorób układu nerwowego • analizuje związek pomiędzy prawidłowym wysypianiem się a funkcjonowaniem organizmu. W szczególności omawia wpływ snu na procesy uczenia się i zapamiętywania oraz na odporność organizmu
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy różniące człowieka od innych zwierząt, wymienia swoiste cechy ludzkie • analizuje na wybranych przykładach współdziałanie układów narządów. • demonstruje zasady niesienia pierwszej pomocy przy odmrożeniach i poparzeniach. • wykazuje związek budowy różnych typów kości z pełnioną przez nie funkcją, • analizuje związek między składem chemicznym a właściwościami mechanicznymi kości, • charakteryzuje budowę wskazanych elementów szkieletu i wykazuje związek tej budowy z pełnioną funkcją,

- wyszukuje informacje i planuje działania mające na celu zapobieganie wadom postawy (np. płaskostopiu),
 - demonstruje udzielanie pierwszej pomocy w przypadku urazów i prostych złamań.
 - analizuje skutki niedoboru wybranych makro- i mikroelementów oraz witamin,
 - określa znaczenie procesu trawienia dla funkcjonowania organizmu,
 - wykazuje znaczenie prawidłowego odżywiania się dla sprawnego funkcjonowania organizmu,
 - planuje doświadczenie wykazujące obecność w ślinie enzymu rozkładającego skrobię,
 - opracowuje zasady, których należy przestrzegać, aby zapewnić sprawne działanie układu pokarmowego,
 - wykazuje związek między stosowaniem zasad prawidłowego odżywiania się a profilaktyką chorób układu pokarmowego
 - analizuje proces wymiany gazowej w płucach i tkankach,
 - charakteryzuje przebieg wymiany gazowej podczas intensywnego wysiłku fizycznego,
 - analizuje przyczyny i skutki chorób układu oddechowego,
 - planuje działania mające na celu zapobieganie chorobom układu oddechowego,
 - wykazuje związek między prowadzeniem zdrowego stylu życia (niepaleniem tytoniu, uprawianiem sportu) a funkcjonowaniem układu oddechowego.
 - wykazuje związek budowy naczyń krwionośnych z pełnioną przez nie funkcją,
 - wykazuje związek budowy serca z pełnioną przez nie funkcją,
 - analizuje wynik pomiaru ciśnienia krwi,
 - charakteryzuje EKG jako metodę oceny pracy serca,
 - wykazuje zależność między układem krążenia a układem oddechowym,
 - określa przystosowania głównych składników krwi do pełnionej funkcji,
 - omawia proces powstawania limfy,
 - charakteryzuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na funkcjonowanie układu krwionośnego,
 - opracowuje zasady, których należy przestrzegać, aby zapewnić sprawne funkcjonowanie układu krążenia.
 - demonstruje udzielanie pierwszej pomocy w przypadku krwawienia lub krwotoku.
 - wykazuje związek pomiędzy elementami układu odpornościowego a pełnioną przez nie funkcją,
 - *przedstawia etapy fagocytozy,*
 - *wyjaśnia sposób działania przeciwciał,*
 - analizuje informacje zawarte w kalendarzu szczepień,
 - określa znaczenie wykonywania szczepień nieobowiązkowych,
 - wyjaśnia znaczenie wyrażenia zgody na transplantację narządów po śmierci,
 - ocenia działanie organizacji ułatwiających wykonywanie przeszczepów, np. prowadzących rejestr dawców.
- analizuje proces wymiany gazowej w płucach i tkankach,
- charakteryzuje przebieg wymiany gazowej podczas intensywnego wysiłku fizycznego,
 - analizuje przyczyny i skutki chorób układu oddechowego,
 - planuje działania mające na celu zapobieganie chorobom układu oddechowego,
 - wykazuje związek między prowadzeniem zdrowego stylu życia (niepaleniem tytoniu, uprawianiem sportu) a funkcjonowaniem układu oddechowego.
 - wskazuje związek między spożywaniem dużej ilości wody a funkcjonowaniem nerek,
 - wskazuje rolę dializy jako zabiegu ratującego życie,
 - interpretuje przykładowe wyniki laboratoryjnego badania różnych próbek moczu,
 - wykazuje związek budowy układu nerwowego z pełnioną funkcją,
 - wykazuje nadrzędną rolę mózgowia w funkcjonowaniu układu nerwowego,
 - wyjaśnia, jaką rolę pełnią odruchy w funkcjonowaniu organizmu,
 - wykazuje, że samoakceptacja oraz świadomość własnych zalet i wad pozwala na radzenie sobie w sytuacjach stresu,

	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny, objawy i skutki chorób układu nerwowego, • charakteryzuje uzależnienia jako problem społeczny, • wykazuje związek między prowadzonym stylem oraz trybem życia a funkcjonowaniem układu nerwowego. • opracowuje zasady dotyczące higieny pracy umysłowej oraz pozwalające na umiejętne radzenie sobie ze stresem. • wykazuje rolę układu nerwowego i dokrewnego w utrzymaniu równowagi w organizmie.
--	--

Biologia klasa VII

Wymagania na ocenę roczną

Ocena	Wymagania Uczeń:
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie zmysłów w życiu człowieka • rozróżnia w narządzie wzroku aparat ochronny i gałkę oczną • wymienia elementy stanowiące aparat ochronny oka • rozpoznaje na ilustracji elementy budowy oka • omawia funkcje elementów budowy oka • rozpoznaje na ilustracji elementy budowy ucha • wymienia funkcje poszczególnych odcinków ucha • wymienia wady wzroku • omawia przyczyny powstawania wad wzroku • omawia zasady higieny oczu • wymienia choroby oczu i uszu • przedstawia rolę zmysłu smaku, powonienia i dotyku • wskazuje rozmieszczenie receptorów dotyku, smaku i powonienia • wymienia podstawowe smaki • wylicza bodźce odbierane przez skórę • wymienia męskie narządy rozrodcze i ich funkcje • wymienia męskie cechy płciowe • wskazuje na ilustracji narządy męskiego układu rozrodczego • wymienia wewnętrzne narządy rozrodcze • wskazuje na ilustracji wewnętrzne narządy żeńskiego układu rozrodczego • wylicza zewnętrzne żeńskie narządy płciowe • wymienia żeńskie hormony płciowe • wymienia kolejne fazy cyklu miesięczkowego • wymienia choroby układu rozrodczego • wymienia naturalne i sztuczne metody planowania rodziny • wymienia nazwy błon płodowych • podaje, jak długo trwa rozwój płodowy • wymienia zmiany zachodzące w organizmie kobiety podczas ciąży • wylicza etapy życia człowieka • wymienia rodzaje dojrzałości • wymienia różnice w tempie dojrzewania dziewcząt i chłopców • omawia wpływ trybu życia na stan zdrowia • podaje przykłady trzech chorób zakaźnych i czynniki, które je wywołują • wymienia choroby cywilizacyjne • wymienia najczęstsze przyczyny nowotworów

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady używek • przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków (zwłaszcza oddziałujących na psychikę)
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcje elementów aparatu ochronnego oka • wyjaśnia pojęcie „akomodacja” • omawia znaczenie adaptacji oka • wyróżnia ucho zewnętrzne, środkowe i wewnętrzne • wskazuje położenie narządu równowagi • rozpoznaje krótkowzroczność i dalekowzroczność na ilustracji • definiuje hałas jako czynnik powodujący głuchotę • opisuje kubki smakowe jako właściwy narząd smaku • rysuje schematycznie i opisuje plemnika • omawia proces powstawania nasienia • określa funkcję testosteronu • opisuje funkcje żeńskiego układu rozrodczego • wskazuje w cyklu miesięczkowym dni płodne i niepłodne • definiuje jajnik jako miejsce powstawania komórki jajowej • wskazuje kontakty płciowe jako potencjalne źródło zakażenia układu rozrodczego • przyporządkowuje chorobom źródła zakażenia • wyjaśnia różnicę między nosicielstwem HIV a chorobą AIDS • wymienia drogi zakażenia wirusami HIV, HBV i HCV oraz HPV oraz omawia zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez te wirusy • przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową • porządkuje etapy rozwoju zarodka od zapłodnienia do zagnieżdżenia • wyjaśnia pojęcie „zapłodnienie” • omawia zasady higieny zalecane dla kobiet ciężarnych • podaje czas trwania ciąży • omawia wpływ różnych czynników na prawidłowy rozwój zarodka i płodu • określa zmiany rozwojowe u swoich rówieśników • opisuje objawy starzenia się organizmu • opisuje zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne • podaje przykłady wpływu środowiska na życie i zdrowie ludzi • przedstawia znaczenie aktywności fizycznej dla prawidłowego funkcjonowania organizmu • przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych • klasyfikuje podaną chorobę do grupy chorób cywilizacyjnych lub zakaźnych • omawia znaczenie szczepień ochronnych • wskazuje alergię jako skutek zanieczyszczenia środowiska • wskazuje metody zapobiegania chorobom cywilizacyjnym • opisuje MONAR jako miejsce, gdzie można uzyskać pomoc w leczeniu uzależnień
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje aparatu ochronnego i gałki ocznej • wykazuje związek budowy elementów oka z pełnionymi przez nie funkcjami • opisuje drogę światła w oku • wskazuje lokalizację receptorów wzroku • ilustruje za pomocą prostego rysunku drogę światła w oku • charakteryzuje funkcje poszczególnych elementów ucha • omawia funkcje ucha zewnętrznego, środkowego i wewnętrznego • charakteryzuje wady wzroku • wyjaśnia, na czym polega daltonizm i astygmatyzm • charakteryzuje choroby oczu • omawia sposób korygowania wad wzroku <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsce położenia kubków smakowych • charakteryzuje męskie pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowe cechy płciowe

	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje żeńskie pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowe cechy płciowe • opisuje funkcje wewnętrznych narządów rozrodczych • interpretuje ilustracje przebiegu cyklu miesięczkowego • wyjaśnia konieczność regularnych wizyt u ginekologa • przyporządkowuje chorobom ich charakterystyczne objawy • porównuje naturalne i sztuczne metody planowania rodziny • charakteryzuje funkcje błon płodowych • charakteryzuje okres rozwoju płodowego • wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w organizmie kobiety podczas ciąży • charakteryzuje etapy porodu • charakteryzuje wskazane okresy rozwojowe • przedstawia cechy i przebieg fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka • charakteryzuje czynniki wpływające na zdrowie • przedstawia znaczenie pojęć „zdrowie” i „choroba” • rozróżnia zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne • wymienia najważniejsze choroby człowieka wywołane przez wirusy, bakterie, protisty i pasożyty zwierzęce oraz przedstawia zasady profilaktyki tych chorób • podaje kryterium podziału na choroby zakaźne i cywilizacyjne • podaje przykłady szczepień obowiązkowych i nieobowiązkowych • wyjaśnia przyczyny powstawania chorób społecznych • opisuje wpływ palenia tytoniu na zdrowie • omawia skutki działania alkoholu na funkcjonowanie organizmu • wyjaśnia mechanizm powstawania uzależnień • wyjaśnia znaczenie profilaktyki uzależnień • wyjaśnia, jak uniknąć uzależnień • omawia powstawanie obrazu na siatkówce • planuje doświadczenie wykazujące reakcje tęczówki na różne natężenie światła • wyjaśnia mechanizm odbierania i rozpoznawania dźwięków • wskazuje lokalizację receptorów słuchu i równowagi • wyjaśnia zasadę działania narządu równowagi
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • omawia powstawanie obrazu na siatkówce • planuje doświadczenie wykazujące reakcje tęczówki na różne natężenie światła • wyjaśnia mechanizm odbierania i rozpoznawania dźwięków • wskazuje lokalizację receptorów słuchu i równowagi • wyjaśnia zasadę działania narządu równowagi • rozróżnia rodzaje soczewek korygujących wady wzroku • analizuje, w jaki sposób nadmierny hałas może spowodować uszkodzenie słuchu • uzasadnia, że skóra jest narządem dotyku • analizuje znaczenie wolnych zakończeń nerwowych w skórze • uzasadnia, że główka plemnika jest właściwą gametą męską • wykazuje zależność między produkcją hormonów płciowych a zmianami zachodzącymi w ciele męczyzny • tworzy w dowolnej formie prezentację na temat dojrzewania • wykazuje związek budowy komórki jajowej z pełnioną przez nią funkcją • omawia zmiany hormonalne i zmiany w macicy zachodzące w trakcie cyklu miesięczkowym • analizuje rolę ciała żółtego • wymienia zachowania mogące prowadzić do zakażenia HIV • ocenia naturalne i sztuczne metody antykoncepcji

	<ul style="list-style-type: none"> • przewiduje indywidualne i społeczne skutki zakażenia wirusami HIV, HBV i HCV oraz HPV • analizuje funkcje łożyska • uzasadnia konieczność przestrzegania zasad higieny przez kobiety w ciąży • omawia mechanizm powstawania ciąży pojedynczej i mnogiej • analizuje różnice między przekwitaniem a starością • przyporządkowuje okresom rozwojowym zmiany zachodzące w organizmie • wykazuje wpływ środowiska życia na zdrowie • oblicza własne BMI • dowodzi, że stres jest przyczyną chorób cywilizacyjnych • uzasadnia, że nerwice są chorobami cywilizacyjnymi • uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych • wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych oraz dlaczego antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniami lekarza • wykazuje zależność między przyjmowaniem używek a powstawaniem nałogu • wykonuje w dowolnej formie prezentację na temat profilaktyki uzależnień
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związek budowy elementów oka z pełnionymi funkcjami, • wykazuje związek budowy elementów ucha z pełnionymi funkcjami, • wykazuje współdziałanie różnych narządów zmysłów, • planuje doświadczenie sprawdzające gęstość rozmieszczenia receptorów w skórze różnych części ciała, • planuje doświadczenie wykazujące, że ucho jest bardziej czułe na przewodnictwo powietrzne niż kostne, • opracowuje zasady higieny narządów wzroku i słuchu. • wykazuje związek budowy narządów rozrodczych z pełnioną przez nie funkcją, • wykazuje związek budowy plemnika i komórki jajowej z pełnioną przez nie funkcją, • wykazuje, że funkcjonowanie układu rozrodczego jest zależne od działania hormonów, • opracowuje zasady higieny układu rozrodczego. <p>wykazuje związek między działalnością człowieka a chorobami cywilizacyjnymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje przykładowe informacje dołączane do leków, • wykazuje zależność między trybem i stylem życia a zachowaniem zdrowia.